

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
	Kommunestyret	25.09.2024

Saksbehandler: Ann Karin Arntsen
Hjemmel:

Pilotkommune- styrke barn og unges tilknytting til lokalmiljøet

Saksopplysninger

Rødøy kommune er invitert til å søke om å bli pilotkommune for å styrke barn og unges tilknytting til lokalsamfunnet. Fylkesrådet i Nordland inviterer kommunene til å samarbeide om inntil 3 piloter for å prøve ut tiltak for inkluderende møteplasser for barn og unge og inntil 5 nye piloter som skal prøve ut tiltak for styrke barn og unges tilknytting til lokalt arbeidsliv. Pilotene har en varighet på 3 år. Kommunene skal eie pilotene, med bidrag fra Fylkeskommunen til gode rammer for gjennomføring av pilotene.

I arbeidet med strategi mot ungt utenforskap og handlingsplan for ung inkludering 2023-24, var budskapet fra de unge tydelig; Opplevelsen av tilhørighet er det viktigste.

Fylkesrådet vil gjennom denne strategien mobilisere nordlandssamfunnet til felles innsats for å forebygge ungt utenforskap. Tidlig innsats er avgjørende for å forebygge ungt utenforskap, hvor vi må være på forskudd og ha et mål om at ingen barn og unge i Nordland skal ha opplevelsen av å ikke være inkludert. Fylkestinget har bevilget 12 millioner kroner for å styrke barn og unges tilhørighet til sitt lokalsamfunn.

Vurderinger

Rødøy kommunes visjon «Skape det gode liv – sammen for kystfolket under polarsirkelen» sier både hva vi vil og hvordan vi skal jobbe for å oppnå det- sammen. For ungdommene i vår kommune innebærer det at vi må legge til rette for at de skal kunne arrangeres felles kultur- og idrettsaktiviteter, og sørge for at barn og unge har mulighet til å ha tett kontakt med hverandre.

«Oppvekst- livsmestring og kvalitet» er en av de prioriterte satsningsområdene i kommuneplanens samfunnsdel for Rødøy 2020-2032. Her er det blant annet satt som mål at *Barn og unge skal være kjent med hele kommunen, og med hverandre og at Barn og unge skal ha kompetanse som fremmer god fysisk og psykisk helse, og som gir muligheter for å ta ansvarlige livsvalg.* Under satsningsområdet «God helse og omsorg gjennom hele livet» er det også satt som mål at *Vi skal ha helsefremmende og forebyggende aktiviteter og at Ingen skal oppleve utenforskap.*

Et annet prioritert satsningsområde i kommunedelplanens samfunnsdel er «Befolkningsutvikling- snu nedgang til vekst», der et av målene er at *Ungdommen vår skal få muligheter som gjør at de ønsker å bli i kommunen,* herunder veilede ungdommen til å ta utdanninger som gir arbeidsmuligheter i kommunen og skape tettere kontakt mellom næringsliv, skole og organisasjoner.

Stedsutvikling, befolkningsvekst og kulturtilbud til barn og unge voksne må sees i sammenheng. Barn og unge voksne i Rødøy kommune har gitt uttrykk for at de har behov for flere sosiale møteplasser.

På bakgrunn av dette er kommunedirektørens vurdering at en søknad om å være en pilotkommune for å legge til rette for inkluderende møteplasser og å legge til rette for å gi barn og unge kunnskap om veier for å kvalifisere seg til lokalt arbeidsliv, vil kunne bidra til å oppnå de mål som kommunen har satt for oppvekst, helse og omsorg og befolkningsutvikling i Rødøy.

Konklusjon og anbefaling

Det anbefales at Rødøy kommune søker om å være en pilotkommune for å legge til rette for inkluderende møteplasser og å legge til rette for å gi barn og unge kunnskap om veier for å kvalifisere seg til lokalt arbeidsliv. Disse pilotprosjektene vil kunne bidra til å oppnå de mål som kommunen har satt for oppvekst, helse og omsorg og befolkningsutvikling i Rødøy.

Kommunedirektørens innstilling

1. Rødøy kommune vedtar å utarbeide søknad om å bli pilotkommune for å styrke barn og unges tilknytning til lokalmiljøet.
2. Rødøy kommune søker om å bli pilotkommune for å legge til rette for inkluderende møteplasser og å legge til rette for å gi barn og unge kunnskap om veier for å kvalifisere seg til lokalt arbeidsliv.
3. Dersom Rødøy kommune innvilges tilskudd bes administrasjonen legge frem underveisrapport i løpet av 2027 med foreløpige resultater, vurderinger av kostnader og ressurser, samt løsningsforslag for videreføring av prosjektet.

Rødøy kommune, 24.09.2024

Harald Einar Erichsen
Kommunedirektør

Svend Leif Einvik
Kommunalsjef oppvekst og
kultur

Ann Karin Arntsen
Koordinator for folkehelse og
kultur

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Vedlegg:

- 1 Utlysningstekst piloter 2024
- 2 Pilotkommuner for å styrke barn og unges tilknytting til lokalmiljøet.pdf

Bærekraftsmål

3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET 	<i>Gjennom forebygging, behandling og å fremme mental helse og livskvalitet, skal arbeides med å redusere antall mennesker som dør for tidlig med en tredjedel innen 2030 (ikke smittsomme sykdommer og trafikkuhell), samt forebygge psykiske lidelser som angst, depresjon og selvmord.</i>
4 GOD UTDANNING 	<i>En god utdanning er grunnlaget for å forbedre menneskers liv. For å nå bærekraftsmålene trenger vi en skole som viser hvordan verdens utfordringer henger sammen. Bærekraftig utvikling som tverrfaglig tema skal legge til rette for å forstå grunnleggende dilemmaer og utviklingstrekk i samfunnet, samt hvordan de kan håndteres.</i>
5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE 	<i>Ulikhet mellom menn og kvinner er spesielt synlig i fremtredende posisjoner. 1 av 3 kvinner rammes av fysisk eller seksuell vold. Seksuell og reproduktiv helse vektlegger muligheten til å leve ut sin seksualitet uten tvang eller diskriminering, samt muligheten for selvbestemmelse innen reproduktivitet.</i>
10 MINDRE ULIKHET 	<i>For å kunne skape en bærekraftig utvikling må vi redusere ulikheter mellom land, og innad i land. En rettferdig fordeling av et lands ressurser er nødvendig for å redusere fattigdom og skape stabile samfunn. Samtidig øker forskjellene mellom dagens befolkning både gjennom ulikhet i inntekt og formue, og i tilgang til skole, helsehjelp og muligheter.</i>
11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN 	<i>Urbanisering kan bringe med seg innovasjon og større effektivitet som igjen skaper økonomisk vekst i et land. Samtidig fører den raske urbaniseringen til at mange kjemper om de samme ressursene. Vanlige utfordringer i byer: for mye trafikk og luftforurensning, for lite penger til offentlige tjenester og mangel på gode boliger.</i>
17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE 	<i>For å lykkes med bærekraftsmålene trengs det nye og sterke partnerskap. Myndigheter, næringslivet og sivilsamfunnet må samarbeide for å oppnå bærekraftig utvikling. Å gjøre tilgjengelig informasjon og kommunikasjon til innbyggerne i et land er også et viktig punkt på dette målet.</i>

Tilskudd til pilotkommuner for å styrke barn og unges tilknytting til lokalmiljøet

Har din kommune en ide som foreløpig ikke er iverksatt for å styrke barn og unges tilknytting til lokalmiljøet?

Har din kommune eksisterende tiltak som dere ønsker å forsterke?

Fylkesrådet inviterer kommunene i Nordland til et samarbeid om piloter med en varighet på 3 år for å styrke barn og unges tilknytting til lokalsamfunnet. Med piloter menes her forsøk for å finne frem til tiltak som virker gjennom prøving og feiling. Kommunene eier pilotene og har hovedansvar for drift og finansiering av pilotene. Fylkeskommunen bidrar med:

- Tilskudd for å redusere kommunens risiko når nye tiltak skal prøves ut. Kommunene kan søke om til sammen inntil kr 600 000 over 3 år. Det forventes at kommunen minst bidrar med tilsvarende ressurser gjennom eget arbeid, kommunale midler og bidrag fra andre lokale parter.
- Etablere og drive læringsarenaer for pilotkommunene.
- Følgeevaluering av pilotene for å finne ut hvilke tiltak som virker og hvordan disse kan spres til andre kommuner.

Pilotene behøver ikke å omfatte alle barn og unge i kommunen i forsøksfasen. Rent konkret kan dette bety at tiltak for inkluderende møteplasser kan prøves ut i ett lokalsamfunn i kommunen. På samme måte kan tiltak for å styrke tilknyttingen til lokalt arbeidsliv prøves ut i mindre skala mot utvalgte målgrupper.

Søknadsfristen er satt til 11. oktober 2024. Dersom din kommune ønsker å finne ut mer om tiltaket, kan kommunen melde på deltakere til 2 digitale søkerseminar som vil bli avholdt 12. og 13. september kl. 12.00 – 13.00. Påmelding til Hanne Østerdal hanost@nfk.no innen fredag 6. september.

Kun kommuner kan søke

- Kommunen kan søke om å delta i en eller begge piloter.
- Flere kommuner kan gå sammen om å søke om å gjennomføre en pilot.

Piloter – to temaer det kan søkes på

- Inkluderende møteplasser for barn og unge, blant annet gjennom å åpne offentlige bygg og anlegg på fritiden.
- Tiltak som kan gi barn og unge kunnskap om veier for å kvalifisere seg til lokalt arbeidsliv og hvilke karrieremuligheter som finnes lokalt. Tilbud om sommerjobb til alle 10. klassinger eller til en mindre målgruppe hvis dette gjør det enklere å gjennomføre tiltaket.

Kriterier for å søke

- Kommunen må beskrive hvilke behov som skal dekkes og målsettinger for piloten.
- Søknaden må inneholde en plan for hvordan piloten skal gjennomføres og hvilke aktører som skal delta i piloten, herunder:
 - Hvem i kommunen skal ha prosjektansvar for piloten.
 - Samarbeid med næringsliv, frivillighet og andre ressursmiljøer i kommunen.

- Kommunens bidrag for å gjennomføre piloten – eget arbeid, økonomiske midler, annet.
- Kommunen må ha en plan for hvordan tiltakene i piloten kan videreføres i kommunal regi, gjerne med andre lokale bidrag, etter at pilotperioden på 3 år er avsluttet.

Fylkeskommunen vil vektlegge følgende ved valg av piloter

- Kommunen har i søknaden synliggjort hvordan tiltaket kan videreføres i eget budsjett, og i samarbeid med andre aktører, etter at pilotperioden er over.
- Plan for å mobilisere lokalsamfunnet.
- Tiltak som kan oppskaleres til alle kommuner i Nordland uten varige kostnader for fylkeskommunen.

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
219/2023	Fylkesrådet	27.06.2023

Pilotkommuner for å styrke barn og unges tilknytting til lokalmiljøet

Sammendrag

Fylkesrådet vedtar å lyse ut 15 piloter innenfor tre tema for å styrke barn og unges tilknytting til lokalmiljøet. Pilottemaene er inkluderende møteplasser, mobilitet og tilknytting til lokalt arbeidsliv.

Alle kommuner i Nordland kan søke på en eller flere piloter. Forutsetning for å få tildelt pilot er at kommunene tar eierskap til piloten.

Fylkeskommunens rolle er å tilrettelegge for et stort forsøk for ung inkludering i kommunene i Nordland, støtte kommunene i deres arbeid, legge til rette for læringsarenaer mellom kommunene og ta ansvar for at forsøket blir evaluert.

Pilotene skal ha en varighet på 3 år fra og med 2024 med en total kostnadsramme på 12 millioner kroner.

Bakgrunn

Nordland fylkesting vedtok i desember 2022 handlingsplan for ung inkludering. Denne saken behandler gjennomføring av tiltak 2 under delmål 1: Barn og unge skal ha gode oppvekstsvilkår i hele Nordland.

«Nordland fylkeskommune vil invitere kommunene til å være pilotkommuner for å styrke barn og unges tilknytting til lokalmiljøet. Erfaringene fra pilotene skal tas med videre i fylkeskommunens ordinære driftsoppgaver og spres som et tilbud til resterende kommuner i Nordland.

- Samarbeide med 5 kommuner i Nordland for å pilotere et felles løft for å legge til rette for inkluderende møteplasser, blant annet gjennom åpne offentlige bygg på ettermiddagstid.
- Samarbeide med 5 kommuner og lokalt næringsliv for å utvikle nye mobilitetstilbud på fritiden for barn og unge i spredtbygde områder.
- Samarbeide med 5 kommuner og lokalt arbeidsliv om tiltak som kan gi barn og unge kunnskap om veier for å kvalifisere seg til lokalt arbeidsliv og hvilke karrieremuligheter som finnes lokalt. Alle 10. klassinger bør få tilbud om sommerjobb.

Når: 2023, Ansvar: Avdelingene for samfunnsutvikling, transport og infrastruktur og utdanning

og kompetanse, Mulige indikatorer: Ungdata»

Problemstilling

Alle kommuner i Nordland vil motta invitasjon til å søke om å bli pilotkommune. Denne saken drøfter:

- Hvilke kriterier som skal ligge til grunn for invitasjon og utvelgelse av piloter.
- Hva Nordland fylkeskommune kan tilby kommunene som velges ut til pilotkommuner.
- Prosessen for å tildele piloter

Drøfting

Pilotene må få tid til å virke. Pilotperioden settes til 3 år fra oppstart av piloten i kommunen.

1. Hvem kan søke

- Kommuner i Nordland kan søke.
- Kommunene kan søke om å delta i en eller flere piloter.
- Flere kommuner kan gå sammen om å søke om å gjennomføre en pilot.

2. Kriterier for å søke

- Kommunen skal selv eie piloten og beskrive hvordan piloten vil bli organisert i kommunen.
- Kommunen må beskrive hvilket behov som skal dekkes og målsettinger for piloten.
- Søknaden må inneholde en plan for hvordan piloten skal gjennomføres og hvilke aktører som skal delta i piloten, herunder:
 - Kommunens kompetanse og annen lokal kompetanse for å gjennomføre piloten.
 - Kommunens bidrag for å gjennomføre piloten – egne ressurser, økonomiske midler, annet.
 - Andre lokale bidrag fra næringsliv, frivillighet mm.
 - Kommunens forventninger til hva fylkeskommunen skal bidra med.

3. Kriterier for valg av piloter

- En realistisk plan for hvordan erfaringer fra piloten kan videreføres innenfor kommunens egen drift på oppvekstområdet etter at pilotperioden er over. Herunder en dimensjonering av piloten som er økonomisk bærekraftig for både kommunen og fylkeskommunen.
- Plan for å mobilisere lokalsamfunnet.
- Piloten er lett å rigge og kan bidra til at både kommunen og fylkeskommunen kan ta ut

varige gevinster.

- Tiltak som kan oppskaleres og gjennomføres i hele fylket uten å innebære for høye varige kostnader for fylkeskommunen.
- Fylkeskommunen ønsker høy læringseffekt. Et viktig hensyn i utvelgelsen vil være at pilotene til sammen representerer kommuner med ulike forutsetninger og behov som skal løses.

4. Nordland fylkeskommunes bidrag

- Være en kompetent medspiller i kommunens planlegging og gjennomføring av piloten.
- Bidra med egne ressurser der fylkeskommunen har slike lokalt tilgjengelig for piloten – bygg, transportinfrastruktur og annet.
- Bidra i finansieringen av piloten.
- Skape læringsarenaer mellom pilotkommunene. Fylkeskommunen vil dekke kostnader til reiser, overnatting og møter.
- Fylkeskommunen vil lyse ut en ekstern evaluering av pilotene for å sikre læring og overføringsverdi til andre kommuner.
- Utvikle veiledere basert på læring fra pilotene til bruk i kommunene.

5. Søknadsprosess

- Invitasjon til kommunene i juni, pilotene lyses ut i fylkeskommunens fagsystem for tilskuddsforvaltning, regionforvaltning.no.
- Digitalt søkerseminar for hvert av de tre pilottemaene i slutten av august. Alle kommuner inviteres til å gå gjennom kriteriene og avklare spørsmål til søknaden.
- Frist for å sende søknad settes til 6. oktober 2023.
- Fylkeskommunen setter ned et panel som vurderer søknadene opp mot kriteriene for valg av piloter. Dialog med kommunene ved behov for avklaringer underveis i saksbehandlingen.
- Sak til fylkesrådet i slutten av november 2023 med forslag til utvelgelse av pilotkommuner på hvert av de tre pilottemaene.
- Oppstart av pilotene i januar/februar 2024.

Fylkesrådets vurdering

Våre unge er Nordlands viktigste ressurs og vi har bruk for alle sammen. I arbeidet med strategi mot ungt utenforskap og handlingsplan for ung inkludering har fylkesrådet invitert ungdommer fra miljøer med økt risiko for utenforskap til å delta i en ressursgruppe for arbeidet. Budskapet fra de unge er tydelig: Opplevelsen av tilhørighet er det viktigste.

Delmål 1 i handlingsplanen «Barn og unge skal ha gode oppvekstsvilkår i hele Nordland»

adresserer de unges tydelige bestilling. Et av tiltakene er å styrke barn og unges tilknytting til lokalmiljøet. Dette er i hovedsak en kommunal oppgave. Fylkeskommunen som samfunnsutvikler vil invitere kommunene til et samarbeid om 5 piloter på 3 områder; inkluderende møteplasser, mobilitet og tilknytting til lokalt arbeidsliv, til sammen 15 piloter.

Kommunene skal eie pilotene. Fylkeskommunens viktigste bidrag er å bidra til gode rammer for gjennomføringen av pilotene gjennom:

- Utlysningen og kriterier for utvelgelse av piloter.
- Oppfølging av pilotene og fremdrift.
- Skape felles læringsarenaer der fylkeskommunen inviterer kommunene og dekker kostnad for felles samlinger.
- Evaluering av pilotene for å sikre læring for kommunene som deltar i pilotene, for fylkeskommunen og for kommuner uten pilotstatus som ønsker å gjennomføre liknende tiltak.

Fylkesrådet vil totalt sette av 12 millioner kroner som fordeles som tilskudd til pilotene, felles læringsarenaer, fylkeskommunens egne kostnader for å følge opp pilotene og følgeevaluering av pilotene.

Det er en forutsetning at kommunene etter pilotperioden skal ha mulighet til å videreføre tiltakene innenfor eget oppvekstbudsjett, med et mulig unntak for mobilitet. Fylkeskommunen angir ikke støttenivå i utlysningen, men er tydelig på at pilotene må være økonomisk bæredyktig for fylkeskommunen og kommunene både i pilotperioden og på lang sikt. Kommunene skal i søknaden sette opp et budsjett og en finansieringsplan, herunder forventning til økonomisk deltakelse fra fylkeskommunen.

Avdelingene må sette av ressurser for å kunne bidra i veiledningen av kommunene i søknadsprosessen, vurdere og saksbehandle innkomne søknader og følge opp pilotene i frem til avslutning i 2026/27. Fylkesrådsleders kontor vil bidra med å koordinere arbeidet.

Medvirkning

Medvirkningsorganene har fått mulighet til å se på utkast til sak og respondere på denne.

Konsekvenser

Økonomiske og personellmessige konsekvenser

Det er totalt satt av 12 millioner kroner i FT-sak 125/2023 Tertialrapport 1-2023.

Fylkesrådsleders kontor og avdelingene må sette av ressurser til å bidra i søknadsbehandling og gjennomføring av pilotene.

Andre konsekvenser

Saken skal bidra til å styrke unges tilknytting til sitt lokalsamfunn og bidra til økt trivsel og folkehelse.

Vedtakskompetanse

Det vises til Fylkesting-sak 31/2020 – Reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget, hvor det i pkt 5.6 a), heter at Fylkesrådet gis ansvar for og myndighet til å sette i verk de vedtak

som er fattet i fylkestinget, innenfor vedtatt økonomiplan og årsbudsjett.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkesrådet vedtar å lyse ut 15 piloter med 5 piloter hver på temaene inkluderende møteplasser, mobilitet og tilknytting til lokalt arbeidsliv. Alle kommuner i Nordland kan søke om status som pilotkommune. Pilotene skal ha en varighet på 3 år fra og med 2024.
2. Fylkesrådet vedtar kriteriene som skal ligge til grunn for invitasjon og utvelgelse av piloter. Kriteriene er beskrevet i dette saksfremlegget og skal følge utlysningen.
3. Fylkesrådet vil innhente tilbud for å evaluere pilotene. Evalueringen skal følge arbeidet over alle tre år med en delrapport etter to år for å kunne gjøre justeringer i pilotprosjektene.
4. Fylkesrådet vil dekke kostnadene til delfinansiering av pilotene, oppfølging av pilotene og ekstern evaluering, til sammen 12 millioner kroner over 3 år. 4 millioner kroner er satt av i sentralt disposisjonsfond, Art 25699000. Resterende 8 millioner er satt av i perspektivmeldingen med 4 millioner kroner hver i 2024 og 2025 på fylkesrådsleders kontor.

Bodø den 13.06.2023
Elin Dahlseng Eide
fylkesrådsleder
sign

27.06.2023 Fylkesrådet
FRÅD-219/2023

Vedtak

Innstillingen enstemmig vedtatt